

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलाश
माननीय न्यायाधीश श्री रामकुमार प्रसाद शाह
माननीय न्यायाधीश श्री प्रकाश वस्ती
आदेश

०७०-WO-०५७९

विषय: प्रतिषेध ।

योगेन्द्र यादवको छोरी रोशनकुमार यादवको श्रीमती सिराहा जिल्ला, विद्यानगर गाउँ विकास समिति वडा नं. १ घर भै हाल काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं ११ डेरा गरी बस्ने वन्दना यादव..... १ निवेदक

विरुद्ध

प्रहरी प्रधान कार्यालय, नक्साल, काठमाडौं १ विपक्षी
महानगरीय प्रहरी परिसरको कार्यालय, हनुमानढोका, काठमाडौं १
उपत्यका महानगरीय प्रहरी परिसरको कार्यालय, रानीपोखरी, काठमाडौं..... १
प्रहरी प्रभाग, कमलपोखरी, काठमाडौं १
ऐ. का नायब प्रहरी उपरीक्षक मुकेश सिंह १
जिल्ला धनुषा, धनुषा गाउँ विकास समिति वडा नं. ७ बस्ने योगेन्द्र यादव १

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा ३२ तथा १०७(२) बमोजिम यस अदालतमा दायर हुन आएको प्रस्तुत रिट निवेदनको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार छः -

म निवेदिकाको जन्म मिति २०५४।३।२७ मा भै मिति २०७० साल असारमा १६ वर्ष पूरा गरी सकेकी छु । विपक्षीमध्येको योगेन्द्र यादव मेरो पिता हुनुहुन्छ । म धनुषामा अध्ययन गरी रहेको अवस्थामा मलाई स्तरीय शिक्षा दिलाउने उद्देश्यले पिताजीले काठमाडौं ल्याई मेरी सहोदर दिदी दीपा सरहद यादव कहाँ राखी पढ्ने व्यवस्था मिलाई दिनु भएकोले दिदी भिनाजुसँग बसी पढी रहेकी थिएँ । यसै क्रममा दिदी नभएको अवस्थामा भिनाजुले म प्रति अनुचित यौन दुराचारको कार्य गर्ने गर्नु भएकोले मलाई असह्य भै सो कुरा दिदी र आमा बुबाहरूसँग गरेकी थिएँ । तर वहाँहरूले हाम्रो जातिमा हुने साली भिनाजुको सामान्य हाँसो मजाकको व्यवहारको रूपमा लिनु भयो । तर मेरो मर्का र आत्मसम्मानमा ध्यान दिनु भएन । यसै बीचमा मेरो पूर्व परिचित सिराहा जिल्ला विद्यानगर गाउँ विकास समिति वडा नं. १ बस्ने रोशनकुमार यादवसँग मैले सो कुरा गर्दा निजले मलाई सहयोग गर्ने गरेका थिए र निजसँग मेरो प्रेमसम्बन्ध पनि रहन

गयो । मैले आफ्नो बुबालाई मलाई आफ्नो संरक्षणमा नलिई भिनाजुको घरमा राखेमा मेरो सतित्वको रक्षा हुन नसक्ने भएकोले बाध्य भै भाग्नु पर्ने कुरा गर्दा समेत मेरो कुराको कुनै सुनुवाई भएन । अन्त्यमा कुनै उपाय नभै आफ्नो संरक्षण पनि हुने, प्रेम सम्बन्ध पनि दिगो हुने देखी मैले निज रोशनकुमार यादवलाई भगाई विवाह गर्न अनुरोध गरे । तर निजले हाम्रो पढाई सकिएको छैन, उमेर पनि कच्चा छ, केही समय पर्खन भन्नु भएकोले मैले मसँग विवाह नगर्ने हो भने म आत्महत्या गर्न बाध्य हुनेछु भनेपछि निज मसँग विवाह गर्न तयार हुनुभयो । त्यसपछि २०७०।६।५ मा हामी दुबै जना घर सल्लाह बिना भागी सप्तरी जिल्लाको राजविराज स्थित राजदेवी मन्दिरमा गै विवाह गर्‍यौं र सप्तरी जिल्ला राजविराज नगरपालिका वडा नं. ९ मा डेरा गरी बस्न थाल्यौं । मेरो बुबा मुमालाई हाम्रो वैवाहिक सम्बन्ध चित्त नबुझेकोले उक्त वैवाहिक सम्बन्ध तोड्न धाक धम्की दिन थाल्नु भयो । जसका कारण मेरो श्रीमान रोशनकुमार यादवले मलाई रितपूर्वक विवाह गरी घर भित्र्याउन समेत आनाकानी गरेको कारण मैले सप्तरी जिल्ला अदालतमा रोशनकुमार यादवको विरुद्ध नाता कायम मुद्दा दिएँ, हाल सो मुद्दा विचाराधीन रहेको छ । उक्त मुद्दाको म्याद प्राप्त गरेपछि निजले मलाई पुनः आफ्ना साथमा राख्नुका साथै निजको परिवारका व्यक्तिहरुले समेत बुहारीको रुपमा स्वीकार गरेका छन् ।

मेरो विवाहलाई परिवारले स्वीकार गरेको थाहा पाए पछि विवाहलाई भंग गर्ने, मलाई जबरजस्ती अन्य मानिससँग विवाह गराउने र मलाई अपहरण गर्ने लगायतको कोशिस मेरा आमा बुबाहरुले गरेका कारणले हाल हामी घर छाडी काठमाडौँमा नै लुकीछिपी बसेका छौं । हामी काठमाडौँ आएपछि हाम्रो प्रेम सम्बन्धलाई जसरी पनि छुटाउने नियत राखी मेरो इच्छा अनुसार रोशनसँगको प्रेम सम्बन्धको विषयलाई केटा पक्षका अन्य व्यक्तिले तथाकथित अपहरण गरी बन्धक बनाएको भनी परिवारका अन्य सदस्य देवर नाताको राकेशकुमार यादव, जेठाजु नाताको दिपकुमार यादवलाई पक्राउ गरी शरीर बन्धक तथा अपहरणको जाहेरी दरखास्त लिई सोही निहुँमा गैर कानूनी तवरले पक्राउ गरेको जानकारी प्राप्त भएको छ । म र मेरो पतिलाई पक्राउ गरी जबरजस्ती झुठ्ठा कागज गराउने, त्यसका आधारमा शरीर बन्धकको मुद्दा चलाउने उद्देश्यले मेरो सिरहा स्थित घरमा पटक पटक छापा मार्ने, काठमाडौँमा मेरा नातेदारहरुको घर डेरामा छापा मार्ने कार्य भै रहेकोले मेरो पतिलाई मानव अधिकारवादी संस्थाको जिम्मामा सुरक्षित राखी म कसैको अपहरणमा नपरेको, मलाई कसैले ललाई फकाई नराखेको, म पति रोशनकुमार यादवसँग सुरक्षित रुपमा काठमाडौँमा नै रहेको, बरु मेरो भिनाजु नाताका बालेश्वर मण्डलले अपहरण गर्ने धाक, धम्की दिएको, पिता माताको एकोहोरो दबावमा प्रहरीले मलाई र मेरो श्रीमान रोशनकुमार यादवलाई पक्राउ गर्ने प्रयत्न गरी रहेको र पिता माताले पनि हाम्रो सम्बन्ध छुटाई मेरो श्रीमान रोशनकुमार यादवलाई दुःख दिने नियत राखेकोले विपक्षीहरुबाट मेरो व्यक्तिगत स्वतन्त्रताको अपहरण भएको र मानसिक हिसाजन्य कार्य भएको छ ।

तसर्थ उक्त कार्य रोकी मेरो संवैधानिक हक प्रचलन गरी पाउन स्वयं उपस्थित भै यो निवेदन दर्ता गराउन आएको छु । मेरो भिनाजु, आमा, बुबा लगायतका मानिसहरु र प्रहरी समेतले म निवेदक तथा मेरो श्रीमानलाई अपरहण गर्ने, पक्राउ गर्ने, जबरजस्ती कागज गराउने समेतको अवस्था रहेको र उक्त कार्य नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा १२(२) ले प्रदान गरेको वैयक्तिक स्वतन्त्रताको हकको प्रतिकूल हुँदा मलाई नपक्रनु अदालतको रोहबरमा बाहेक अन्यत्र कागज नगराउनु भनी प्रतिषेध लगायत जो चाहिने उपयुक्त आज्ञा आदेश पुर्जी जारी गरी पाउँ ।

साथै मेरो पिता र भिनाजु राजनैतिक पहुँच भएका व्यक्तिहरु भएको र निजहरुको अनुचित प्रभावको कारणले हाल पनि मलाई पक्रने र मेरो इच्छा विरुद्ध गैर कानूनी तवरमा मेरा बाबु आमाको जिम्मामा दिने, निजहरुले जबरजस्ती भारततर्फ लगी विवाह गरी दिने, मैले आर्थिक रुपमा आफूभन्दा तल्लो स्तरको व्यक्तिसँग विवाह गरेको कारणले आफ्नो प्रतिष्ठामा आघात पुगेको भनी गरिमा हत्या (Honor Killing) गर्न सक्ने संभावना भएको हुनाले मलाई यो मुद्दाको अन्तिम टुंगो नलागेसम्म नपक्रनु र कुनै कागज गराउन परेको अवस्थामा पनि अदालतको रोहबरमा मात्र गराउनु भनी विपक्षीहरुको नाउँमा सर्वोच्च अदालत नियमावलीको नियम ४१(१) बमोजिम अन्तरिम आदेश समेत जारी गरी पाउँ ।

यस्तै, मेरो देवर नाताका राकेश कुमार यादवलाई प्रहरीले गैरकानूनी रुपमा पक्राउ गरेकोले त्यसको विरुद्धमा मेरो जेठाजु नाता पर्ने दिपकुमार यादवले यसै अदालतमा ०७०-WH-००४३ को बन्दीप्रत्यक्षीकरणको निवेदन दायर गरेकोमा सो निवेदनको सुनुवाईको पेशी तारेख मिति २०७०।१०।२६ गते तोकिएकोले सो मुद्दामा तारेख लिनका लागि मिति २०७०।१०।२६ का दिन अदालत जाँदा विपक्षी प्रहरी प्रभाग, कमलपोखरीका प्रहरी कर्मचारीले अदालतको ढोकाबाट नै पक्री लगी बेपत्ता बनाएको हुनाले कदाचित म अर्को तोकिएको तारेखमा उपस्थित हुन सकिन वा प्रतिनिधि पठाउन सकिन भने मलाई निज प्रहरी नायब उपरीक्षक मुकेश सिंह र मेरा आमाबाबुले बेपत्ता पारेको मानी सम्मानित अदालतबाट उपयुक्त कारवाही समेत होस् भन्ने समेत निवेदन गरेकी छु भन्ने व्यहोराको निवेदन पत्र ।

यसमा के कसो भएको हो ? निवेदकको मागबमोजिमको आदेश किन जारी हुनु नपर्ने हो ? मागबमोजिमको आदेश जारी गर्न नपर्ने कुनै आधार र कारण भए यो आदेश प्राप्त भएका मितिले बाटाका म्यादबाहेक १५ दिनभित्र महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमार्फत लिखित जवाफ पेश गर्नु भनी रिट निवेदनको १ प्रति नक्कल साथै राखी विपक्षी नं. १, २, ३, ४ र ५ लाई र विपक्षी नं. ६ लाई आफैं वा कानूनबमोजिको प्रतिनिधिमार्फत लिखित जवाफ पेश गर्नु भनी रिट निवेदनको एक प्रति नक्कल साथै राखी सम्बन्धित जिल्ला अदालतमार्फत सूचना पठाई लिखित जवाफ आएपछि वा अवधि नाघेपछि नियमानुसार पेश गर्नु । साथै अन्तरिम आदेशको समेत माग भएको सम्बन्धमा निवेदनमा उठाईएको विषयवस्तुबाट विपक्षीहरुलाई झिकाई छलफल गरी

निष्कर्षमा पुग्न उचित र आवश्यक देखिँदा उपयुक्त समय तोकी विपक्षीहरूलाई छलफलको सूचना दिई पेश गर्नु । निवेदनमा निवेदिकाले आफूलाई विपक्षीहरूबाट पक्राउ गरी राख्न सक्ने आशंका व्यक्त गरेकोले अन्तरिम आदेशलाई निरन्तरता दिने नदिने सम्बन्धमा अन्तिम टुङ्गो नलागेसम्म यस रिट निवेदनमा उठाइएको विषय र सन्दर्भमा निवेदिकालाई पक्राउ नगर्नु, नथुन्नु भनी तत्कालिन अन्तरिम आदेश समेत जारी गरी दिएको छ । सोको सूचना विपक्षीहरूलाई दिनु । साथै छलफल हुने पेशीका दिन अवलोकनार्थ रिट निवेदनको प्रकरण नं. ६ मा उल्लिखित यसै अदालतमा विचाराधीन रिट नं. ०७०-WH-००४३ को बन्दीप्रत्यक्षीकरणको मुद्दा साथै राख्नु भन्ने यस अदालतको २०७०।११।६ आदेश ।

वन्दना यादव काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. ३३ मा बसी पठन पाठन गर्दै आएकोमा निज मिति २०७०।९।१२ गते विहान ९.०० बजेको समयमा काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. ३३ मैतिदेवी स्थित सुम्मित स्कुलमा पढ्न गएकोमा स्कुल छुट्टी भएपछि घर कोठामा नआई सम्पर्क बिहिन भएकी हुँदा निजको खोजतलास गरी पाउँ भनी नवयुग यादवले यस कार्यालयमा हुलिया निवेदन पेश गरेको सम्बन्धमा निजको खोज तलासको लागि यस कार्यालयबाट हुलिया परिपत्रसम्मको कार्य भए गरेको भन्ने महानगरीय प्रहरी वृत्त कमलपोखरीको च.नं. २१४९ मिति २०७०।११।१४ को पत्रबाट लेखी आएको हुँदा निज रिट निवेदकलाई पक्राउ गर्ने तथा झुठ्ठा कागज गराउने समेतको कार्य यस कार्यालयबाट नभएकोले रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने व्यहोराको प्रहरी प्रधान कार्यालय, नक्सालको लिखित जवाफ ।

वन्दना यादव हराएको भनी नवयुग यादवले महानगरीय प्रहरी वृत्त कमलपोखरी काठमाडौंलाई सम्बोधन गरी निवेदन दिएको हुँदा उक्त कार्यालयबाट निजलाई खोजतलासको लागि पत्राचार गरेको बोधार्थ पत्र प्राप्त हुन आएको, योगेन्द्र यादवले प्रहरी वृत्त कमलपोखरीलाई सम्बोधन गरी दिएको निवेदन जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सिराहामा पठाएको बोधार्थ पत्र प्राप्त हुन आएको, रामजनम यादव समेतलाई उपस्थित गराई दिन भनी जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सिराहालाई लेखेको पत्रको बोधार्थ प्राप्त हुन आएको देखिँदा निज निवेदिकाको विरुद्धमा यस परिसरमा कसैले लिखित तथा मौखिक उजुरी नगरेको, रिट निवेदिकाले उल्लेख गरेअनुसार रिट निवेदिकालाई पक्राउ गर्ने निजको इच्छा विरुद्ध निजको आमा बुवालाई जिम्मा दिने, विवाह गराई दिने जस्ता कार्य यस परिसरबाट नगरिएको हुँदा रिट निवेदिकाले यस परिसर समेतलाई विपक्षी बनाई दिएको रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने व्यहोराको महानगरीय प्रहरी परिसर काठमाडौंको लिखित जवाफ ।

निवेदिकालाई अनावश्यक रूपमा प्रहरी कार्यालयमा बोलाउने, धाक धम्की दिने, गिरफ्तार गर्ने, झुठ्ठा मुद्दा लगाउने लगायतका कुनै पनि किसिमका गैरकानूनी कार्य गर्न गराउन यस कार्यालयबाट कोही कसैलाई कहिँ कतै कुनै पनि किसिमको आदेश निर्देशन नदिईएको स्थितिमा

आशंका र हचुवाकै भरमा मात्र यस कार्यालय समेतलाई विपक्षी बनाईएको निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने व्यहोराको महानगरीय प्रहरी आयुक्तको कार्यालय, रानीपोखरीको लिखित जवाफ ।

रिट निवेदिका मेरी छोरी हुन् । मेरी छोरीको जन्म धनुषा जिल्ला, धनुषा गोविन्दपुर गा.वि.स. वडा नं. ६ मा भई स्थानीय विद्यालयमा अध्ययन गराएकोमा काठमाडौंमा पढाई राम्रो हुन्छ भनी छोरा नवयुग यादव र छोरी वन्दना यादवलाई काठमाडौंमा भाईको जेठी छोरी र निजको पति बालेश्वर मण्डललाई रेखदेख गर्ने जिम्मेवारी दिई उनीहरु बसेकै घरमा कोठा भाडामा लिई ज्ञानेश्वरमा राखी मैतीदेवी स्थित न्यू समीट स्कूलमा भर्ना गराई पढाउँदै आएको थिएँ । मिति २०७०।९।१२ गते छोरी स्कूलबाट अबेरसम्म कोठामा नआएकी भनी छोरा नवयुग यादवले फोनद्वारा खबर गरेको र ज्वाँई बालेश्वर मण्डलसँग कुरा गरी छोरीको तत्काल खोजी गर्न लगाएकोमा कतै नभेटिएकोले सोही दिन छोरोले कमलपोखरी स्थित प्रहरी कार्यालयमा खोजतलास गरी पाउन निवेदन दिएका थिए । खोजीकै क्रममा छोरी अध्ययनरत स्कूलमा गई बुझ्दा स्कूलका कर्मचारीले २०७०।९।१२ का दिन पढाई र परीक्षा पुरा गरी छुट्टि भएपछि विद्यालय परिसर बाहिरको सडक पेटीमा केही बेर बसेकी, केही समय पछि एकजना महिला आई उनीसँग कुराकानी गरेकी र त्यसपछि निजैसँग गएकी भन्ने जानकारी प्राप्त भयो ।

तत्पश्चात खोजी गर्दै जाँदा सिराहा जिल्ला, विद्यानगर गा.वि.स. वडा नं. २ बस्ने रोशनकुमार यादवले फर्काई फुल्याई विद्यानगर स्थित आफ्नो घरमा लुकाई राखेको छ भन्ने थाहा पाई स्थानीय भलाद्मी, प्रहरी समेतलाई भेटी मेरी छोरीको विवाह गर्ने उमेर नपुगेकोले विवाह हुन सक्दैन भन्दा निज रोशनकुमार यादव तथा निजको आमा, भाई समेत भई जबर्जस्ती घरमा थुनी राखेका र छोरीबाट रोशनकुमार र निजको परिवार समेत भई अनुचित फाइदा लिने, आफ्नै आमा बुबा विरुद्ध प्रयोग गर्ने गरेकाले छोरीलाई आमा बुबाको जिम्मा दिनुहोस् भन्दा स्थानीय भलाद्मी, प्रहरी कार्यालयसमेतमा उपस्थित नगराई लुकाई छिपाई राखे गरेकोले रोशनकुमार यादव समेतका विरुद्ध प्रहरी प्रभाग, कमलपोखरीमा प्रचलित कानून बमोजिम जाहेरी दरखास्त दर्ता गराएको हुँदा उक्त प्रभागबाट अनुसन्धानको कार्य भई रहेको भन्ने बुझेको छु ।

प्रस्तुत रिटमा दिदी भिनाजुलाई झुठ्ठा लाञ्छना लगाउने व्यहोरा उल्लेख गरेको भए पनि निज छोरीले आफ्नो भिनाजु बालेश्वर मण्डलको विरुद्धमा कहिल्यै केही भनेकी छैनन् । हाम्रो सम्बन्ध बिगार्ने नियतले रोशनकुमारले नै त्यस्तो व्यहोरा लेख लगाएको हुन् । निज रोशनकुमारले रीसइवी राखी छोरीलाई आफ्नै बाबु, आमा समेतका विरुद्ध प्रयोग गरेका छन् । रिट निवेदनमा २०७०।६।५ मा सप्तरी जिल्लाको राजविराज स्थित राजदेवी मन्दिरमा गई विवाह गरी राजविराज नगरपालिका वडा नं. ९ मा बस्दै आएको भनिएको छ । तर उक्त दिन निज छोरी काठमाडौं स्थित स्कूलमा हाजिर छिन् । एकै व्यक्ति काठमाडौंमा र सप्तरी जिल्लामा एकैदिन हुनै सक्दैन । रोशनकुमार यादवसँग प्रेम सम्बन्ध भई विवाह भएको र मिति २०७०।१०।२ मा सप्तरी जिल्ला अदालतमा निजै रोशनकुमार यादव विरुद्ध नाता कायम मुद्दा

दायर गरेको भनी निवेदनमा उल्लेख गरिएको छ । प्रेम विवाह भएको हो भने तुरन्त नाता कायम मुद्दा किन दायर गर्नु परेको हो सो को विश्वासनीय कारण खुलाईएको छैन ।

मेरी छोरीको जन्म २०५७।३।२५ मा भएकोले १३ वर्ष ८ महिना मात्र पुगेकी छिन् । छोरीले उल्लेख गरेको कथित विवाहमा हामी बाबुआमा र परिवारकोतर्फबाट मञ्जुरी छैन । बाबुआमाको मञ्जुरी बिना विवाह गर्न २० वर्षको हुनुपर्ने व्यवस्था बिहाबारीको २ नं. मा रहेको छ । मैले आफ्नी छोरीको विरुद्ध निजलाई कागज गराउनु पर्ने, जबर्जस्ती विवाह गरिदिनु पर्ने, पक्राउ गराउनु पर्ने, अपहरण गर्नु पर्ने कुनै कारण नै छैन । अतः बिहाबारीको २ नं. बमोजिम विवाह हुने उमेर नै नपुगेकी रिट निवेदिकाले आफ्नो विवाह भई सकेको, नाता कायम मुद्दा चलिरहेको भन्ने आधारमा नाबालिकाले विवाह गरेको मान्न मिल्दैन र छोरीले दबाबमा परी मुद्दा दिएको समेतका आधारमा निवेदन माग बमोजिम रिट जारी हुन पर्ने अवस्था नहुँदा रिट निवेदन खारेजभागी छ, खारेज गरी पाऊँ भन्ने व्यहोराको योगेन्द्र यादवको लिखित जवाफ ।

वन्दना यादव काठमाडौँ जिल्ला, काठमाडौँ महानगरपालिका वडा नं. ३३ मा बसी पठन पाठन गर्दै आएकीमा निज मिति २०७०।९।१२ गते बिहान ९ बजेको समयमा काठमाडौँ जिल्ला, काठमाडौँ महानगरपालिका वडा नं. ३३ मैतिदेवी सुम्मित स्कूलमा पढ्नका लागि गएकी थिईन् । तर उक्त दिन स्कूल छुट्टी भएपछि पनि निज घर कोठामा फर्की नआई सम्पर्क विहिन भएकी हुँदा खोजतलास गरी पाउँ भनी नवयुग यादवले यस कार्यालयमा हुलिया निवेदन पेश गरेकोले निजको खोजतलाशको लागि यस कार्यालयबाट हुलिया परिपत्र सम्मको कार्य भएको हो । रिट निवेदिकाको जिकिर अनुसार गैरकानूनी तवरले पक्राउ गर्ने, ईच्छा विपरीत कागज गराउन सक्ने समेतका आशंका रहेको छ भनी झुट्टा व्यहोरा उल्लेख गरी यस कार्यालय समेतलाई विपक्षी बनाई दिएको रिट निवेदन बदरभागी छ, तसर्थ रिट खारेज गरी पाऊँ भन्ने व्यहोराको महानगरीय प्रहरी वृत्त कमलपोखरीको लिखित जवाफ ।

रिट निवेदिका वन्दना यादव काठमाडौँ जिल्ला, काठमाडौँ महानगरपालिका वडा नं. ३३ मा बसी पठन पाठन गर्दै आएकीमा निज मिति २०७०।९।१२ गते बिहान ९ बजेको समयमा काठमाडौँ जिल्ला, काठमाडौँ महानगरपालिका वडा नं. ३३ मैतिदेवी स्थित सुम्मित स्कूलमा गएकीमा स्कूल छुट्टी भई सकेपछि पनि घर कोठामा फर्की नआई सम्पर्क विहिन भएकी हुँदा निजको खोजतलास गरी पाउँ भनी नवयुग यादवले यस कार्यालयमा हुलिया निवेदन पेश गरेकोले निजको खोजतलाशको लागि हुलिया परिपत्रसम्मको कार्य भएको हो । निजलाई गैरकानूनी तवरले पक्राउ गर्ने, ईच्छा विपरीत कागज गराउने समेतका आशंका विद्यमान रहेको छ भन्ने जस्ता झुट्टा व्यहोरा उल्लेख गरी यस कार्यालय समेतलाई विपक्षी बनाई दिएको रिट निवेदन खारेज गरी पाऊँ भन्ने व्यहोराको महानगरीय प्रहरी वृत्त, कमलपोखरीका प्रहरी नायब उपरिक्षक मुकेशकुमार सिंहको लिखित जवाफ ।

नियम बमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको मिसिल अध्ययन गरी निवेदकतर्फका विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता सतिश कृष्ण खरेल र विद्वान अधिवक्ता कमला उप्रेतीले निवेदक वन्दना यादव र रोशनकुमार यादव बीचको वैवाहिक सम्बन्धको विषयलाई लिएर कथित सार्वजनिक अपराध र मानव अपहरण समेतका मुद्दा दिई विपक्षीहरूले राकेशकुमार यादव, दिपकुमार यादव, र विजयराज निरौला समेतलाई पक्राउ गरी थुनामा राखे उपर यसै अदालतमा बन्दीप्रत्यक्षीकरणका निवेदनहरू कारवाहीयुक्त अवस्थामा रहेका छन् । थुनामा राखिएका व्यक्तिहरू हाल थुनामुक्त भई सके पनि वन्दना यादव र रोशनकुमार यादव बीचको दाम्पत्य सम्बन्ध टुटाई वन्दना यादवलाई जबरजस्ती अर्का केटासँग विवाह गर्न खोजी रहेको हुँदा त्यसो नगर्नु भनी प्रतिषेधको आदेश जारी हुनुपर्छ भनी बहस गर्नु भयो । त्यस्तै विपक्षी योगेन्द्र यादवकातर्फबाट विद्वान अधिवक्ता हरिबहादुर रावतले वन्दना यादव नाबालग भएकीले उनको विवाह गर्ने उमेर पुगेको छैन । आफ्नै छोरीलाई पक्राउ गर्ने, थुनामा राख्ने, गैर कानूनी कागज गराउने अवस्था हुँदैन । छोरी वन्दना यादव स्कुलबाट फर्की घर नआएकीले खोजतलास गर्दा रोशनकुमार यादव समेतले लगेको भन्ने थाहा पाई अपहरण तथा शरीर बन्धक मुद्दाको जाहेरी दिएकोले मेरो पक्षका हकमा रिट खारेज गरी पाउँ भनी बहस गर्नुभयो । यसै गरी विपक्षी प्रहरी प्रधान कार्यालय, नक्साल समेतकातर्फबाट विद्वान सहन्यायाधिवक्ता गोपालप्रसाद रिजालले बन्दी बनाईएका भनिएका राकेश कुमार यादव, दिपकुमार यादव र विजयराज निरौला समेतलाई सार्वजनिक अपराध र अपहरण तथा शरीर बन्धक मुद्दाको अनुसन्धानका लागि थुनामा राखिएको भए पनि सार्वजनिक अपराध मुद्दामा धरौटी राखी र अपहरण तथा शरीर बन्धक मुद्दामा तारेखमा रहने गरी आदेश भई निजहरू थुनामुक्त भई सकेका छन् । निवेदकलाई पक्राउ गर्ने, थुनामा राख्ने, कागज गराउने समेतका कार्य गर्नुपर्ने अवस्था हाल विद्यमान नरहेकोले निवेदन खारेज हुनुपर्छ भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनियो ।

अब निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी हुने होइन भन्ने सम्बन्धमा हेर्दा निवेदक वन्दना यादव र रोशनकुमार यादव बीचको वैवाहिक सम्बन्धलाई वन्दना यादवका बाबु योगेन्द्र यादव समेतका व्यक्तिहरूले मन नपराएका कारणले निजहरू बीचको दाम्पत्य सम्बन्ध छुटाउनका लागि निवेदक वन्दना यादवलाई पक्राउ गर्ने, कब्जामा लिई थुनामा राख्ने, गैर कानूनी कागज गराउने समेतका कार्य गर्ने भएकोले त्यसो नगर्नु भन्ने प्रतिषेधको आदेश जारी गरी पाउँ भन्ने निवेदन दावी रहेकोमा यी निवेदिका वन्दना यादव हराएकी हुँदा खोजतलास गरी पाउँ भनी निवेदन परेकोले निजको खोजतलासका लागि हुलिया परिपत्रसम्म गरिएको हो । तर निजलाई पक्राउ गर्ने, जबरजस्ती कागज गराउने जस्ता कार्य नगरिएको भन्ने लिखित जवाफ रहेको छ ।

निर्णय तर्फ विचार गर्दा निवेदिका वन्दना यादवले आफूले आफ्नो बुबा आमाको मञ्जुरी बेगर रोशन कुमार यादवसँग विवाह गरेकी, सो कुरा वहाँहरूलाई स्वीकार्य नभएकोले मलाई प्रहरीद्वारा पक्राउ गर्न र विभिन्न कागज गराई मेरो विवाह भारतमा गराई दिने भएकोले मलाई

पक्राउ गर्न वा कुनै कागज नगराउनु र त्यस्तो कागज गराउनु परे अदालतको रोहवरमा मात्र गर्नु, पक्राउ गर्न र कुनै कागज नगराउनु भनी प्रतिषेधको आदेश समेत जारी गरी पाउँ भनी निवेदन माग रहेको साथै निज बन्दना यादवको वैवाहिक कारणबाट ०७० - WO - ००४३, ०७० - WO - ००४५ र ०७० - WO - ००४८ समेतका बन्दीप्रत्यक्षीकरणका आदेश जारी गरी पाउँ भन्ने रिट निवेदनहरू यस अदालतमा परी विचाराधिन रहेको देखिएको छ । ती बन्दीप्रत्यक्षीकरणका निवेदनहरूको अध्ययनबाट राकेशकुमार यादव, दीपकुमार यादव र विजयराम निरौला समेतलाई गैरकानूनी थुनामा राखेकोले त्यस्तो थुनाबाट मुक्त गरी पाउँ भनी माग भएको र हाल निजहरू थुनामुक्त भई सकेको भन्ने आधारमा ती बन्दीप्रत्यक्षीकरणका निवेदनहरू खारेज हुने ठहरी आज यसै इजलासबाट आदेश भई सकेको छ । यी निवेदिकालाई हाल पक्राउ गर्ने, थुनामा राख्ने र गैर कानूनी कागज गराउने लगायतका कुनै किसिमका कार्य नगरिएको हुँदा रिट खारेज गरी पाउँ भन्ने व्यहोरा पनि विपक्षीहरूको लिखित जवाफबाट देखिएको छ ।

निवेदिकाका पिता विपक्षीमध्येका योगेन्द्र यादवले आफ्नी छोरी उमेर नपुगेकी नाबालिका हुँदा विहावारीको २ नं. बमोजिम त्यस्तो विवाहले कानूनी मान्यता प्राप्त गर्न सक्दैन भनी लिखित जवाफमा जिकीर लिए पनि निज योगेन्द्र यादवकी छोरी निवेदिकाको उमेर तथा राकेशकुमार यादव र निवेदिका बीचको वैवाहिक सम्बन्धको वैधताका विषयमा प्रस्तुत रिट निवेदनको रोहबाट बोल्न मिल्ने देखिँदैन ।

तर निवेदिकालाई पक्राउ गर्ने, थुनामा राख्ने, गैर कानूनी कागज गराउने जस्ता गैर कानूनी कार्य नभएको भन्ने विपक्षी प्रहरी कार्यालयहरूको लिखित जवाफबाट देखिनुका साथै त्यस्तो कार्य विपक्षीहरूबाट भएमा निवेदकले त्यस सम्बन्धमा थप कानूनी उपचार प्राप्त गर्न सक्ने आधार र अवस्था खुल्ला नै रहने भएकोले आधारभूत कारण र अवस्थाको अभावमा निवेदिकाको माग बमोजिमको आदेश जारी गर्न नपर्ने हुँदा प्रस्तुत रिट निवेदनबाट केही गरी रहन परेन । प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ । यो आदेशको जानकारी महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयलाई दिई दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार बुझाई दिनु ।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत:—किशोर घिमिरे

कम्प्युटर गर्ने:— रामशरण तिमिल्सिना

इति सम्बत् २०७० साल चैत्र १९ गते रोज ४ शुभम् ।